

1

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ

ΣΩΜΑ

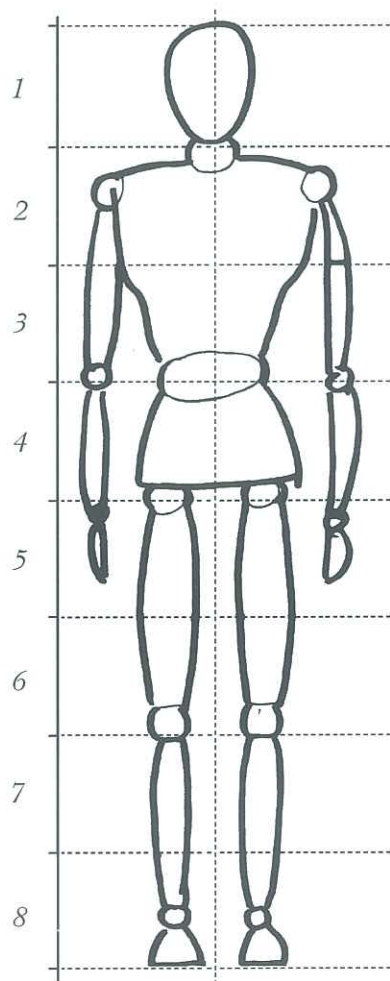
Παρατηρώντας το σχήμα 1.1 βλέπουμε το ανθρώπινο σώμα να χωρίζεται σε οκτώ ίσα μέρη. Σαν μονάδα μέτρησης έχουμε το κεφάλι.

Στη βυζαντινή αγιογραφία τα σώματα ζωγραφίζονται σε κανονικές αναλογίες (1:8) σε αντίθεση με τη Ρωσική σχολή που κάνει τα σώματα των αγίων θεόρατα και το κεφάλι μικρό. Εκεί η αναλογία είναι 1:14, δηλαδή το ύψος του αγίου ισούται με 14 κεφάλια.

ΠΡΟΣΩΠΟ (Σχ. 1.2, 1.2α)

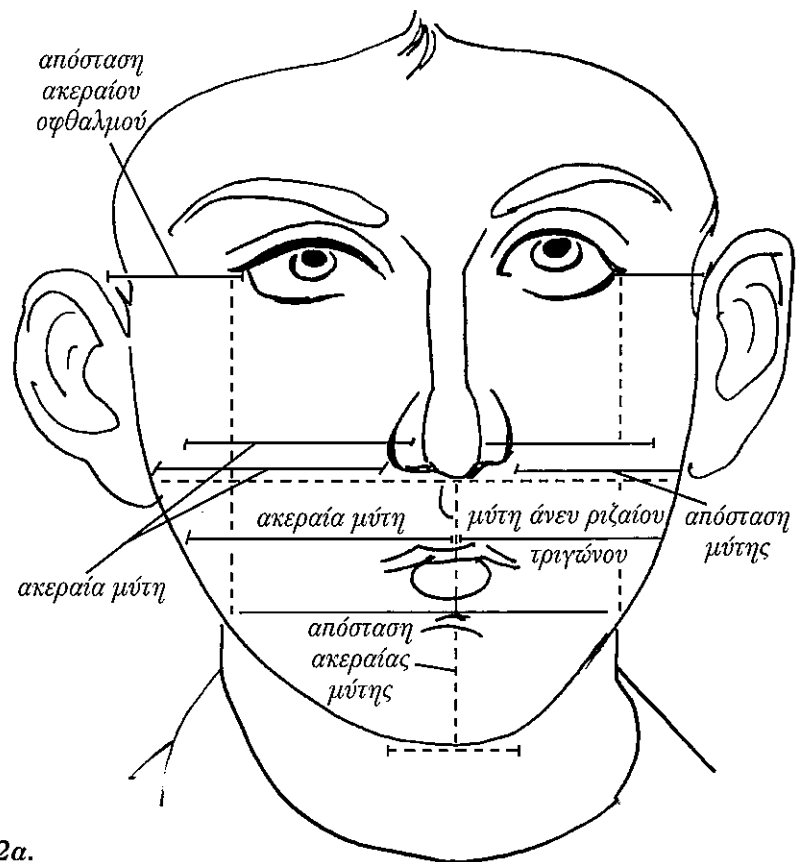
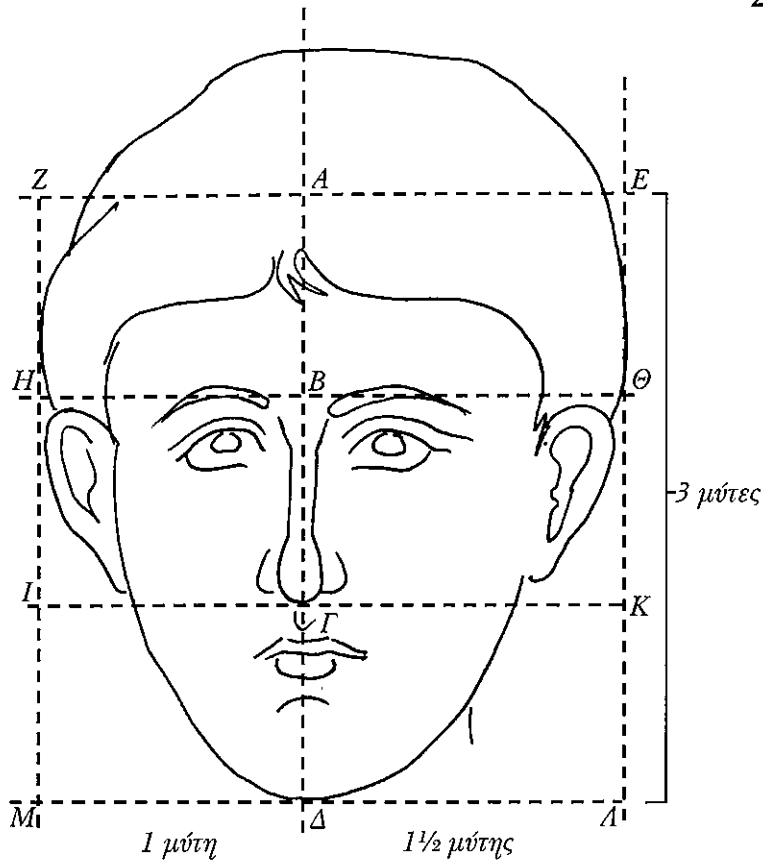
Στη βυζαντινή εικόνα οι άγιοι κοιτάζουν πάντα τον θεατή και παριστάνονται κατά πρόσωπο ή κατά τα τρία τέταρτα. Σχεδόν ποτέ δεν παριστάνονται γυρισμένοι πλαγίως, γιατί ο πνευματικός άνθρωπος δεν μπορεί να παριστάνεται λειψός με ένα μάτι. Ο άγιος Μακάριος ο Μέγας γράφει²: “Η ψυχή που καταυγιάσθηκε από τη θεϊκή δόξα γίνεται ολόκληρη φως κι ολόκληρη πρόσωπο και δεν έχει κανένα μέρος που να είναι πίσω, αλλά στέκεται ολότελα κατά πρόσωπο”.

² “Η Εικόνα”, σελ. 50, σημείωση σε μετάφραση του πρωτότυπου βιβλίου του Λεωνίδα Ουσπένσκη “L’ Icone”, από τον Φ. Κόντογλου, με προσθήκη προλόγου, στην οποία προστέθηκε πρόλογος, σημειώσεις και εικόνες από τον ίδιο (εκδ. “Αστήρ”, 1952).

Σχήμα 1.1.

Σχήμα 1.2.

Σχήμα 1.2α.

Το μέγεθος του προσώπου ισούται με τρεις μύτες.

- Με ένα νοπό άξονα χωρίζουμε το πρόσωπο σε δύο μέρη. Το ένα μέρος (στο ύψος των ματιών) ισούται με μια μύτη, ενώ το άλλο μισό ισούται με 1 ½ μύτη.
- Η απόσταση από τη μια ίριδα ως την άλλη ισούται με μία μύτη.
- Το μάτι ισούται με μισή μύτη.
- Διαιρώντας τη μύτη σε 4 ίσα μέρη, στο σημείο που τελειώνει το 3 είναι το ύψος των ματιών.
- Οι τέσσερις άκρες των ματιών βρίσκονται σ' αυτή την ευθεία.
- Στη μέση της απόστασης από τη μύτη στο σαγόνι βρίσκεται το σημείο που ακουμπάει το κάτω χείλος.

ΜΑΤΙΑ (Σχ. 1.3)

Τα μάτια στις εικόνες είναι αμυγδαλωτά (Σχ. 1.3α) κατά βάση, αλλά και πιο στρογγυλεμένα (Σχ. 1.3β), όταν θέλουν να δείξουν ένταση ή μισόκλειστα (Σχ. 1.3γ), όταν δείχνουν αδράνεια.

Οι κόρες ακολουθούν το γενικότερο σχήμα του ματιού.

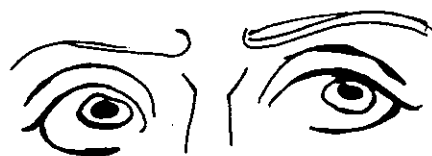
Η ίριδα με τη θέση που έχει μέσα στην κόρη επηρεάζει το βλέμμα, την έκφραση.

Το μήκος του ματιού είναι ίσο με μισή μύτη, το δε ύψος είναι μισό του μήκους.

Για να πετύχει η έκφραση των ματιών, πρέπει ο σπουδαστής να έχει εξασκηθεί πολύ στο σχέδιο και να έχει μελετήσει πολύ τις παλιές εικόνες.

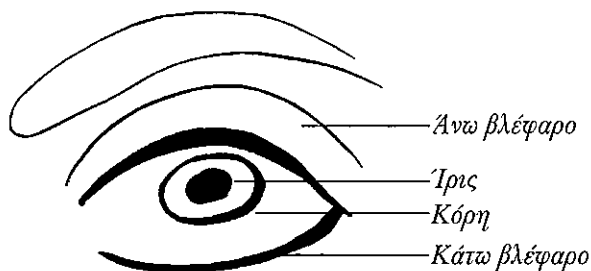
α) Έκφραση ηρεμίας.

β) Έκφραση έντασης.

γ) Έκφραση ατονίας.

Σχήμα 1.3.